

Homeopathy
Belgium
Industry Association

ME MO RAN DUM 20 19

MEMORANDUM 2019

INHOUDSTAFEL

Inleiding	4
Homeopathie, dat zijn enkel geneesmiddelen en gezondheidsprofessionals	6
5 waarheden over homeopathie	10
Homeopathie in cijfers	12
Wat wij verdedigen	15
– Nauwkeurige en objectieve informatie aan patiënten	16
– Therapeutische keuzevrijheid voor de patiënt	18
– Opleiding van gezondheidsprofessionals	20
– Homeopathie: een mogelijkheid om aan de uitdagingen van de gezondheidszorg te beantwoorden	22
Referenties	24

INLEIDING

De federale, regionale en Europese verkiezingen van 2019 worden cruciaal voor de politieke toekomst en voor de regelgeving rond volksgezondheid.

Beleidsmakers staan vandaag voor talloze uitdagingen op het vlak van volksgezondheid: het doeltreffend toewijzen van budgetten uit de sociale zekerheid is er daar een van. Bovendien worden we eveneens geconfronteerd met heel wat uitdagingen voor de volksgezondheid zoals vergrijzing, chronische aandoeningen en resistentie tegen antibiotica.

Homeopathy Belgium Industry Association vertegenwoordigt de farmaceutische laboratoria die actief zijn op de Belgische markt en binnen het domein van homeopatische geneesmiddelen en positioneert zich als de referentie om correcte informatie over homeopathie te delen met de politiek, de media en de patiënten. Er doet al te vaak foutieve berichtgeving over homeopathie de ronde. Daar willen we tegenin gaan door alle betrokkenen juist te informeren. Doorheen dit memorandum nodigt Homeopathy Belgium Industry Association beleidsmakers uit om samen met alle betrokkenen na te denken over de beste oplossingen voor de uitdagingen die zich stellen binnen volksgezondheid. Homeopathy Belgium Industry Association spoort aan tot dialoog tussen alle betrokkenen over alles wat met homeopathie te maken heeft. Bovendien werpt De associatie zich met betrekking tot de goede informatieverstrekking over homeopatische geneesmiddelen op als vertrouwenspartner op het politieke niveau.

De doelstellingen van Homeopathy Belgium Industry Association zijn het ijveren voor correcte informatie over homeopathie naar patiënten, de opleiding van gezondheidsprofessionals in homeopathie bevorderen, oplossingen aanreiken om het hoofd te bieden aan de belangrijkste uitdagingen van de volksgezondheid.

De laboratoria die zijn aangesloten bij Homeopathy Belgium Industry Association zijn overigens al sinds 1991 afgevaardigd in de verschillende reglementaire commissies (onder de naam Regulatory Affairs Society for Homeopathics) en in de verschillende regelgevende comités van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

Het Belgische wettelijke kader is een voorbeeld voor Europa op het vlak van wetgeving over homeopathie. De wet Colla¹ over de niet-conventionele praktijken heeft ervoor gezorgd dat homeopathie eindelijk werd erkend als therapeutische praktijk, uitgeoefend door gezondheidsprofessionals. We willen België blijven aanmoedigen om de Europese best practices in de homeopathie verder uit te dragen en om suggesties te blijven doen om de Belgische volksgezondheid beter te beheren.

DIT IS ONZE MISSIE

Homeopathy Belgium Industry Association geeft de Belgische sector van de homeopathische geneesmiddelen een stem.

DIT ZIJN ONZE DOELSTELLINGEN

- onze competenties en expertise delen om te informeren over homeopathische geneesmiddelen;
- het aanspreekpunt worden voor alles wat te maken heeft met homeopathische geneesmiddelen;
- het optimale gebruik van homeopathische medicijnen in België bevorderen;
- de patiënt ondersteunen in zijn keuzevrijheid om zich zonder risico te verzorgen dankzij homeopathie en gezondheidsprofessionals de vrijheid garanderen om homeopathische geneesmiddelen voor te schrijven en af te leveren.

OP DEZE DOMEINEN ZIJN WE ACTIEF

- reglementering
- politiek
- openbare informatie en informatie aan gezondheidsprofessionals

HOMEOPATHIE, DAT ZIJN ENKEL GENEESMIDDELEN EN GEZONDHEIDS- PROFESSIONALS

WAT IS EEN HOMEOPATHISCH GENEESMIDDEL?

Elk geneesmiddel geproduceerd op basis van homeopathische grondstoffen en die volgen uit de homeopathische fabricatieprocedure beschreven in de Farmacopee.²⁻³

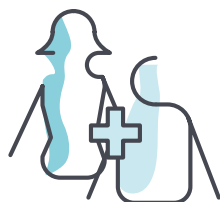
Homeopathische geneesmiddelen zijn zoals alle andere geneesmiddelen:

- Ze zijn alleen verkrijgbaar in de apotheek.
- Ze beantwoorden aan de normen van de Europese Farmacopee en volgen de herin vermelde richtlijnen.
- Ze moeten worden geregistreerd door het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).
- De kwaliteit, veiligheid en effectiviteit van homeopathische geneesmiddelen staan onder toezicht van het FAGG.
- De geneesmiddelen moeten voldoen aan dezelfde kwaliteitsstandaarden als andere geneesmiddelen (GMP⁴, geneesmiddelenbewaking).
- Ze worden gecontroleerd en geïnspecteerd door de gezondheidsoverheden.
- Ze worden gemaakt in laboratoria die de goede praktijken volgen van de geneesmiddelenindustrie (GMP).
- De Europese Unie brengt de fabricatie van, controle op en inspectie van homeopathische geneesmiddelen op één lijn. Ze garandeert zo het goed gebruik van geneesmiddelen in veilige en kwalitatieve omstandigheden.⁵

WIE KAN HOMEOPATHIE VOORSCHRIJVEN

Alleen gezondheidsprofessionals schrijven homeopathie voor:

- huisartsen
- specialisten
- homeopaten
- tandartsen
- vroedvrouwen
- dierenartsen

WIE LEVERT HOMEOPATHIE AF?

Alle apotheken – en alleen apotheken – leveren homeopathische geneesmiddelen af.

HOE IS HOMEOPATHIE VERKRIJGBAAR?

- Homeopathische geneesmiddelen zijn over the counter (OTC) en dus zonder voorschrift verkrijgbaar bij de apotheek, en onder het toezicht van de apotheker.
- Artsen kunnen homeopathische geneesmiddelen voorschrijven, zelfs als een voorschrift niet verplicht is.
- Sommige homeopathische geneesmiddelen zijn wel enkel verkrijgbaar op doktersvoorschrift. Denk aan bereidingen volgens magistrale receptuur, ampullen voor injectie en bepaalde specialiteiten voor specifieke therapeutische indicaties.

WORDT HOMEOPATHIE TERUG-BETAALD?

Homeopathische geneesmiddelen worden nooit terugbetaald door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV). Ze kosten de Staat dus niets. De meeste homeopathische geneesmiddelen kunnen wel terugbetaald worden door de aanvullende verzekering van de meeste ziekenfondsen.

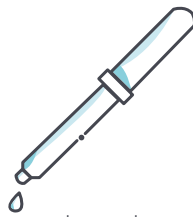
WELKE TOEDIENINGSVORM HEBBEN HOMEOPATHISCHE GENEESMIDDELEN?

tabletten

zalven en gels

druppels

zetpillen

keel- en
neussprays

poeders

siropen

injecteerbare
ampullen

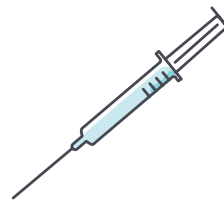
granulen en
globulen

unidosissen

capsules

Injectiespuiten

WELKE GRONDSTOFFEN WORDEN GEBRUIKT ALS BASIS VAN HOMEOPATHISCHE GENEESMIDDELEN?

plantaardig

mineraal

chemisch

dierlijk

ER ZIJN 2 FAMILIES VAN HOMEOPATHISCHE GENEESMIDDELEN

SPECIALITEITEN

- fantasienaam
- OTC of op voorschrift
- uitsluitend voor behandeling van symptomen en oorzaken
- dezelfde farmaceutische toedieningsvormen als andere OTC-geneesmiddelen
- therapeutische indicatie
- volledige registratie voor het verkrijgen van de VHB (Vergunning voor het in de Handel Brengen)

GENERISCHE HOMEOPATHIE EN MAGISTRALE BEREIDINGEN

- wetenschappelijke Latijnse benaming, identiek voor alle laboratoria
- voornamelijk op voorschrift, soms OTC
- behandelingen van symptomen en achterliggende oorzaken
- hoofdzakelijk in tubes, dosissen en druppels, etc.
- zonder specifieke therapeutische indicatie
- vereenvoudigde registratie voor VHB

BINNEN DEZE TWEE FAMILIES ZIJN ER GENEESMIDDELEN IN:

Lage verdunningen

De verdunningen zijn ponderabel = actieve moleculen zijn meetbaar en detecteerbaar en ze gaan uit van de bioregulerende geneeskunde

Hoge verdunningen

Verdunningen zijn niet-ponderabel = actieve moleculen zijn niet detecteerbaar met de huidige technieken.

AAN WELKE WETTELIJKE KADERS IS DE HOMEOPATHIE ONDERWORPEN?

🇧🇪 België – de wet op niet-conventionele praktijken uit 1999 (de zogenaamde wet Colla) en haar Koninklijke Besluiten van 2014 op de algemene voorwaarden die van toepassing zijn op de uitoefening van alle niet-conventionele praktijken en de regels met betrekking tot de uitoefening van homeopathie.

🇪🇺 Europa – Europese richtlijn 2001/83 CE.

5 WAARHEDEN OVER HOMEOPATHIE

1 Homeopathie, dat is niet 1 druppel water in de oceaan

Het principe van de homeopathische geneesmiddelen is gebaseerd op de verdunning van de moedertinctuur: er bestaan homeopathische geneesmiddelen met lage verdunning, midden verdunning of zeer hoge verdunning van de moedertinctuur⁶. De polemieken van “een druppel in de oceaan” betreft enkel de geneesmiddelen waarvan het werkzame bestanddeel zeer hoog verdund is, waardoor het niet meer te detecteren is. De homeopathische grondstof, in het geval van een zeer hoge verdunning, is dusdanig verdund dat we niet langer moleculen van de oorspronkelijke stof kunnen detecteren – althans niet met de huidige middelen ter detectie.

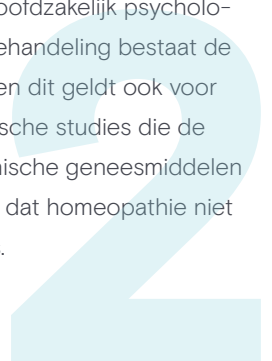
Het zijn die zeer sterke verdunningen die voor polemieken zorgen. Want ze werken op een heel andere manier dan conventionele geneesmiddelen.

Er is nood aan nog meer kwaliteitsvol onderzoek om alle werkingsmechanismen van homeopathie uit te leggen en te begrijpen. Uit verschillende laboratoriumonderzoeken⁶ blijkt dat homeopathische geneesmiddelen met een zeer hoge verdunningsgraad biologische effecten hebben die we niet zouden zien als ze zouden bestaan uit ‘alleen water’ of ‘alleen suiker’.

Homeopathie is geen placebo

Hoogwaardige klinische studies⁷, zoals laboratoriumonderzoek, en Randomized Placebo Controlled Trials⁸ bewijzen de doeltreffende werking van homeopathische geneesmiddelen. De klinische testen zijn daarbij specifiek opgevat om het daadwerkelijk klinisch effect van de geteste behandeling te onderscheiden van het placebo-effect. Het therapeutisch effect van homeopathische geneesmiddelen is vastgesteld bij dieren, daar waar het placebo-effect onmogelijk is⁹.

De term ‘placebo’ wordt gebruikt voor een procédé of stof die op zich geen effect heeft, maar die op de patiënt kan inwerken door een hoofdzakelijk psychologisch effect. Bij elke medische behandeling bestaat de mogelijkheid op placebo-effect en dit geldt ook voor de homeopathie. Bestaande klinische studies die de doeltreffendheid van homeopathische geneesmiddelen aantonen, bevestigen bovendien dat homeopathie niet berust op geloof, maar op kennis.

Homeopathie is geen “zachte” of “alternatieve” geneeskunde

In België spreekt men van conventionele en niet-conventionele geneeskunde. We beschouwen homeopathie als een geïntegreerde therapeutische benadering en als complementaire behandeling aan de allopatische behandelingen. Conventionele en niet-conventionele artsen moeten dan ook met elkaar overleggen en samenwerken zonder verwarring met andere niet-erkende praktijken. In die zin komt het er voor de beoefenaar of de patiënt niet op aan om te kiezen voor deze of een andere vorm van geneeskunde. Vraagt u ons: “Wat is de beste geneeskunde?” Dan luidt ons antwoord: “De geneeskunde die het best past bij de patiënt.”

De homeopaat is geen kwakzalver.

In België kunnen alleen opgeleide artsen, tandartsen en vroedvrouwen homeopaat worden. Homeopathische artsen zijn altijd gezondheidsprofessionals. Niet alleen homeopaten schrijven homeopathie voor – ook huisartsen en specialisten (en dierenartsen). De sector ondersteunt de Belgische wet die toelaat om de homeopathie definitief te onderscheiden van kwakzalverij. Het zijn enkel de gezondheidsprofessionals die homeopathie voorschrijven en afleveren.

Er zijn wél wetenschappelijke bewijzen voor homeopathie

Artsen baseren hun voorschriften op bewijs. Ze doen daarvoor beroep op Evidence-based medicine (EBM), die voornamelijk steunt op de wetenschappelijke literatuur¹⁰. Ondertussen schuift de geneeskunde almaar meer op naar Evidence-based practice (EBP). EBP is een multidisciplinaire aanpak en houdt rekening met andere gezondheidsprofessionals dan de artsen (zoals vroedvrouwen, kinesitherapeuten of verpleegkundigen) en met meer facetten van gezondheid : preventie, diagnostiek, behandeling, ... De situatie van de individuele patiënt speelt daarin een belangrijke rol. Zoals uitgelegd in het EBP-plan, geïnitieerd door Maggie De Block in 2016, oefenen gezondheidsprofessionals EBP uit op basis van hun eigen klinische expertise, “bewijs” of “overtuigende data” uit de wetenschappelijke literatuur én de eigenheid van de patiënt en op de context waarin die patiënt evolueert. De homeopathie omvat behandelingen die beantwoorden aan de logica van de EBP.

Bron: Federaal Kenniscentrum voor de gezondheidszorg (KCE) Report 291Bs

HOMEOPATHIE IN CIJFERS

DE PATIENTEN WIE ZIJN ZE?

Iedereen die een doeltreffende behandeling wenst die natuurlijker is, die het lichaam begeleidt bij de genezing, die minder belastend en schadelijk is dan andere geneesmiddelen, en bovendien amper bijwerkingen vertoont.

Patiënten die preventief en curatief willen optreden tegen infecties en seizoensandoeningen of patiënten die lijden aan acute ziektes (die plots en incidenteel optreden) of chronische ziektes (die regelmatig terugkeren).

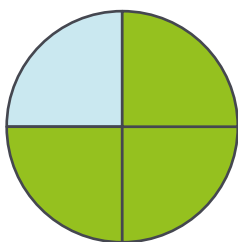
WERELDWIJD¹¹

Homeopathie geniet een **wettelijke erkenning** als individueel geneeskundig systeem in **42 landen**.

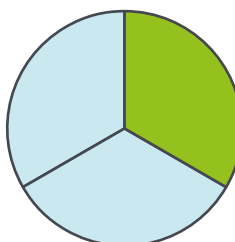
300 miljoen mensen over de hele wereld krijgen homeopathische zorg.

IN EUROPA¹²

3 op 4 Europeanen heeft al horen spreken van homeopathie.

100 miljoen Europese burgers gebruiken homeopathische geneesmiddelen in hun dagelijkse gezondheidszorg. 1 op de 3 gebruikt het.

 % gebruikers/land

Duitsland

60%

Frankrijk

77%

Oostenrijk

50%

Spanje

39%

IN BELGIË¹³

85% van de Belgen kent homeopathie.

46% van de Belgen heeft al homeopathische middelen gebruikt voor zichzelf of voor zijn gezin.

50% van de gebruikers van homeopathische middelen gebruikt ze al meer dan 5 jaar.

Waarom gebruiken ze homeopathische geneesmiddelen?¹³

Winteraandoeningen: verkoudheid, hoest, oorontsteking, griep

35%

Stress, angst, slaapstoornissen

32%

Kneuzingen, builen, blauwe plekken

23%

Allergieën

22%

GEZONDHEIDSPROFESSIONALS¹⁴

Alle huisartsen en specialisten, vroedvrouwen en tandartsen in België kunnen homeopathische geneesmiddelen voorschrijven.

53.948 huisartsen en specialisten

11.401 vroedvrouwen

9.873 tandartsen

6.324 dierenartsen

100% van de apotheken biedt homeopathische middelen aan – 4.841 apotheken. In het geval van de OTC-geneesmiddelen legt 50% van de Belgen hun probleem uit aan de apotheker, en vraagt om advies. Voor meer informatie over homeopathie wenden Belgische patiënten zich in 44% van de gevallen tot hun arts, en in 36% van de gevallen tot de apotheker.

Hoe gebruikten patiënten voor de eerste keer homeopathische geneesmiddelen?

In **38%** van de gevallen was de arts betrokken bij het advies of voorschrift van het homeopathisch geneesmiddel ²⁸.

HOMEOPATHY BELGIUM INDUSTRY ASSOCIATION¹⁵

6 leden

farmaceutische laboratoria actief in de productie en/of distributie van homeopathische geneesmiddelen in België.

2.546.000 stuks

van homeopathische specialiteiten met therapeutische indicatie werden in 2018 verkocht

1.395.176 stuks

van generische homeopathische middelen en magistrale bereidingen werden in 2018 in België verkocht.

WAAR WIJ VOOR STAAN

THEMA'S	SLEUTELBOODSCHAPPEN EN SUGGESTIES	DE ONDERSTEUNING VAN DE SECTOR
NAUWKEURIGE EN OBJECTIEVE INFORMATIE AAN PATIËNTEN	Accurate en objectieve informatie over homeopathie te verstrekken aan patiënten, overheidsinstanties en gezondheidsprofessionals en de verkeerde informatie die de ronde doet over homeopathie corrigeren.	De overheid en de autoriteiten helpen bij het opzetten van informatie- en bewustmakingscampagnes over homeopathische geneesmiddelen en hun initiatieven promoten.
DE PATIËNT	De therapeutische keuzevrijheid van de patiënt verzekeren. De mogelijkheid behouden tot terugbetaling van homeopathische geneesmiddelen via de aanvullende verzekering. De dialoog tussen de verschillende betrokken partijen, ziekenfondsen en beleidsmakers stimuleren, met name met betrekking tot terugbetaling.	Beschikbaar zijn voor de beleidsmakers en ziekenfondsen en hen informeren over homeopathische behandelingen.
GEZONDHEIDSPROFESSIONALS	Een kwalitatieve basisopleiding bieden en bij- en nascholing bieden rond homeopathische geneesmiddelen voor gezondheidsprofessionals – in lijn met het wettelijke kader; Een verplichte, gestandaardiseerde en objectieve universitaire opleiding bieden in homeopathie (in de eerste plaats voor apothekers, maar ook voor artsen). Er is politieke steun nodig om die standaardisatie te realiseren.	Correcte en objectieve informatie ter beschikking stellen aan universiteiten over homeopathie en homeopathische geneesmiddelen.
UITDAGINGEN VAN DE GEZONDHEIDSZORG	Homeopathie biedt een mogelijke oplossing voor de Belgische uitdagingen op het vlak van volksgezondheid en van budget. We willen de politiek en de overheden aanmoedigen om ook in ons land studies te verrichten. Het doel van die studies moet zijn: de effecten van homeopathie op de volksgezondheid en de toewijzing van gezondheidsbudgetten kwantificeren, objectiveren en hieromtrent een duidelijke communicatie voorzien.	De huidige beschikbare gegevens ter beschikking stellen van de beleidsmakers en hen ondersteunen in hun acties voor het ondernemen van studies.

NAUWKEURIGE EN OBJECTIEVE INFORMATIE AAN PATIENTEN

85%

85% van de Belgen kent homeopathie¹³.

35%

Enkel 35% vindt zichzelf goed geïnformeerd over homeopathie¹³.

1/2

Bijna een op de twee Belgen maakt gebruik van homeopathie¹³.

43%

Gebrek aan kennis houdt 43% van de Belgen tegen om homeopathische geneesmiddelen te gebruiken¹³.

Homeopathy Belgium Industry Association constateert een gebrek aan informatie over homeopathie bij Belgische burgers, terwijl bijna de helft van de inwoners homeopathische geneesmiddelen gebruikt. De sector wil in eerste instantie de toegang tot die informatie bevorderen. Nauwkeurige en objectieve informatie is essentieel voor de patiënt om invloed te hebben op zijn eigen gezondheid en de voordelen van homeopathie

optimaal te benutten. Dat doel ligt in lijn met de huidige focus op de volksgezondheid om de patiënt meer autonomie te geven (empowerment van patiënten) in het beheer van zijn eigen gezondheid en om het gebruik van eerstelijnszorg te bevorderen. Voorbeelden zijn de promotie van eHealth en het gedeeld patiëntendossier.

60% van de consumenten gebruikt het internet om zich te informeren over hun gezondheid¹⁶.

Naast het gebrek aan informatie, verspreidt desinformatie zich snel via de media en het internet. Wanneer het echter om geneesmiddelen en volksgezondheid gaat, is het van fundamenteel belang om over het rationele gebruik van geneesmiddelen te waken, in alle objectiviteit op basis van correcte en volledige informatie. Patiënten kunnen zich informeren via officiële kanalen zoals bijsluiters of via gereguleerde kanalen zoals advertenties en reclamespots, maar steeds meer patiënten wenden zich tot de media en het internet voor informatie over gezondheid, en bij

uitbreiding over homeopathie. Via die kanalen circuleert er veel foutieve of inadequate informatie ook over de Belgische wetgeving voor geneesmiddelen. Het doel van Homeopathy Belgium Industry Association is om die onjuiste berichten (vaak geïnspireerd door slechte percepties, misleidende associaties of vooroordelen) met accurate en objectieve informatie te corrigeren.

Voor Belgen zijn **gezondheidsprofessionals** de informatiebron bij uitstek over homeopathie, maar toch beschouwt 24% van de Belgen het **internet** als een belangrijke informatiebron – **21% denkt** hetzelfde over specifieke uitzendingen in de **media**.¹³

Kernboodschap

Accurate en objectieve informatie over homeopathie te verstrekken aan patiënten, overheidsinstanties en gezondheidsprofessionals en de verkeerde information die de ronde doet over homeopathie corrigeren.

Ondersteuning van de sector

De overheid en de autoriteiten helpen bij het opzetten van informatie- en bewustmakingscampagnes over homeopathische geneesmiddelen en hun initiatieven promoten.

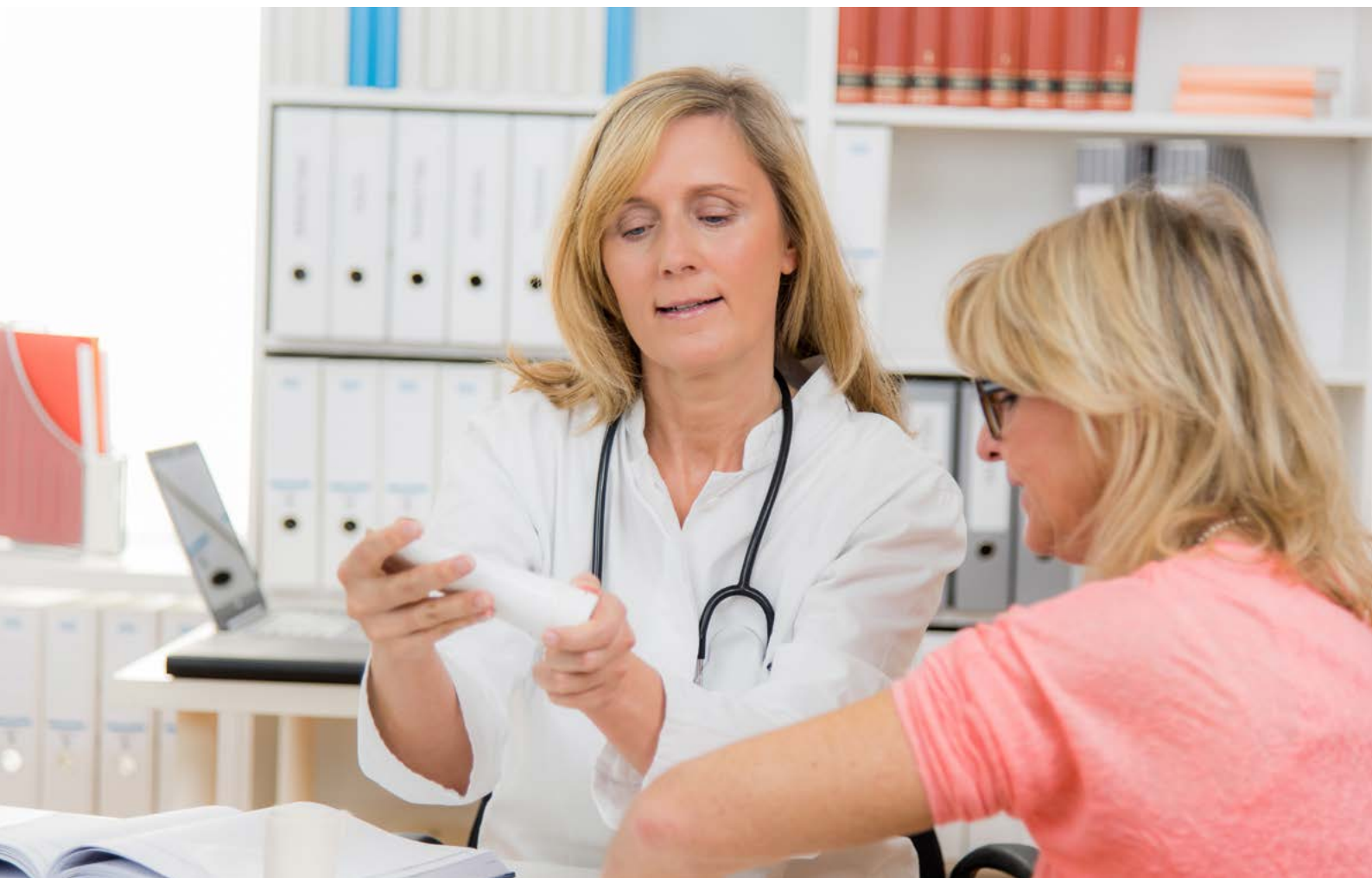

VRIJHEID VAN DE THERAPEUTISCHE KEUZE VAN DE PATIËNT

De Belgische patiënt krijgt steeds meer autonomie en rechten bij het beheer van zijn gezondheid. Sinds 2002 beschikt België over een wet die de rechten van de patiënt duidelijk definieert en de basis legt voor een goede en duurzame relatie tussen de patiënt en de verzorger. Op die manier worden patiënten betrokken bij hun eigen gezondheid en behandelingen. De patiënt en zijn arts werken samen om de beste individuele behandeling te vinden. Volgens de wet moet de patiënt op de hoogte gehouden worden van zijn eigen gezondheidstoestand en zijn arts vrij kunnen kiezen. Verder moet hij in alle vrijheid toestemming kunnen geven voor het verlenen van zorg en op voorhand de alternatieven aangereikt krijgen. Dankzij nauwkeurige en objectieve

informatie en de hulp van gezondheidsprofessionals, kan een patiënt actief deelnemen aan zijn gezondheid en behandeling. In die context is het essentieel om de vrijheid van de therapeutische keuze van de patiënt te respecteren.

Therapeutische vrijheid betekent dat de patiënt geadviseerd wordt door een gezondheidsprofessional, maar uiteindelijk meer inspraak heeft in de keuze van de behandeling. Homeopathy Belgium Industry Association wil deze vrijheid aanmoedigen door de Belgische wetgeving te ondersteunen. De patiënt is vrij om zonder enige vorm van discriminatie inspraak te hebben om de keuze van zijn behandelingen en zo een rol te spelen

in zijn eigen gezondheid. Dat kan via zelfmedicatie, maar ook met behulp van gezondheidsprofessionals die hem, dankzij hun expertise en vaardigheden, correcte en volledige informatie kunnen verstrekken over homeopathie of hem de juiste homeopathische behandelingen kunnen voorschrijven. Zorgen we ervoor dat patiënten voor homeopathie kunnen kiezen? Dan getuigt dat van respect voor het verlangen van de patiënt om te worden behandeld met geneesmiddelen die minder belastend zijn, natuurlijker zijn en het lichaam begeleiden bij de genezing.

Terugbetaling van homeopathische geneesmiddelen in België

Zoals eerder vermeld, worden homeopathische geneesmiddelen niet terugbetaald in België door het RISIZ. Ze kunnen worden terugbetaald door de mutualiteit via een aanvullende verzekering. Ze kosten de staat dus niets. Worden die homeopathische geneesmiddelen terugbetaald via een aanvullende verzekering? Dan is dat goed nieuws voor de vrijheid, de keuze en de vraag van Belgische patiënten. De beslissing om homeopathie niet meer via een aanvullende verzekering te vergoeden, brengt ook het risico met zich mee dat patiënten zich wenden tot andere behandelingen die door de verplichte verzekering worden vergoed.¹⁷ Homeopathy Belgium Industry Association wil de mogelijkheid tot terugbetaling van homeopathische geneesmiddelen in stand houden en elke gezondheidsprofessionals de mogelijkheid geven homeopathie als geïntegreerd onderdeel van een behandelingsoverweging op te nemen.

Kernboodschappen

De therapeutische keuzevrijheid van de patiënt verzekeren.

De mogelijkheid behouden tot terugbetaling van homeopathische geneesmiddelen via de aanvullende verzekering.

De dialoog tussen de verschillende betrokken partijen, ziekenfondsen en beleidsmakers stimuleren, met name met betrekking tot terugbetaling.

Ondersteuning van de sector

Beschikbaar zijn voor de beleidsmakers en ziekenfondsen en hen informeren over homeopathische behandelingen.

OPLEIDING VAN GEZONDSCHEIDSPROFESSIONALS

De bevoorrechte bron voor informatie over homeopathie is? **Gezondheidsprofessional: de arts en de apotheker.**¹³

Het Belgische wettelijke kader legt regels op aan artsen, tandartsen en vroedvrouwen die zich willen specialiseren in de homeopathie. Zowel huisartsen als specialisten kunnen homeopathische geneesmiddelen voorschrijven. Apothekers kunnen homeopathische geneesmiddelen afleveren.

Homeopathie is erkend als niet-conventionele geneeskunde en heeft altijd betrekking op het gebruik van homeopathische geneesmiddelen. Het Koninklijk Besluit betreffende de beoefening van homeopathie beschrijft precies hoe een professional de titel van homeopaat behaalt: via een basisopleiding aan de universiteit of in het hoger onderwijs en via bij- en nascholing, waarbij de professional een aantal credits moet verzamelen. Die professional draagt de titel arts, tandarts of vroedvrouw.

Er bestaat een tegenstrijdigheid tussen de wet, die de homeopathie erkent en een homeopathische opleiding oplegt, en de uitvoering van die wet. Het opleidingsaanbod in homeopathie is beperkt en vaak ontoereikend. **Geen enkele universiteit biedt een basisopleiding homeopathie aan, er zijn geen geschikte bijscholingsprogramma's rond homeopathie en geneeskundestudenten zijn niet geaccrediteerd.**

Sterker nog: hoewel homeopathische geneesmiddelen integraal deel uitmaken van het Belgische en Europese zorgsysteem, bestaat er **geen enkele universitaire basisopleiding voor homeopathie**. Artsen kunnen uiteindelijk nog kiezen of ze al dan niet homeopathie voorschrijven. Apothekers daarentegen kunnen op elk moment patiënten over de vloer krijgen die vragen naar homeopathische geneesmiddelen. Kwalitatieve bij- en nascholing (rond passende en de regelmatig geactualiseerde thema's) is dus voor apothekers noodzakelijk om te beantwoorden aan de noden en de vraag van de patiënt.

De rol van de apotheker is essentieel in ons gezondheidssysteem. Vooral in het licht van recente wetgevende ontwikkelingen – zoals de invoering van de huisapotheker.

Kernboodschap

Wij ijveren voor:

- een kwalitatieve basisopleiding en bij- en nascholing rond homeopathische geneesmiddelen voor gezondheidsprofessionals – in lijn met het wettelijke kader;
- een verplichte, gestandaardiseerde en objectieve universitaire opleiding in homeopathie (in de eerste plaats voor apothekers, maar ook voor artsen). Er is politieke steun nodig om die standaardisatie te realiseren.

Ondersteuning van de sector

Correcte en objectieve informatie ter beschikking stellen aan universiteiten over homeopathie en homeopathische geneesmiddelen.

HOMEOPATHIE: EEN MANIER OM AAN DE UITDAGINGEN VAN DE GEZONDHEIDSZORG TE BEANTWOORDEN

De politiek moet het hoofd bieden aan talloze uitdagingen op het vlak van volksgezondheid en de toewijzing van budgetten uit de sociale zekerheid.

Budget voor volksgezondheid in 2019:

26.518.320.000 euro¹⁸

Aangekondigd tekort voor geneesmiddelen in

2019: **300.000.000 euro**¹⁹

De vergrijzing en het groeiende aantal chronisch zieken zullen zonder twijfel de politieke keuzes van de komende legislatuur sturen. In dat kader is het van belang om geneesmiddelen beter in te zetten en voor

te schrijven. De gezondheidsoverheden blijven zich inspannen om te sensibiliseren en te informeren, vooral over antibiotica en geneesmiddelen die worden voorgeschreven en afgeleverd via de eerstelijnszorg.

De Belgische patiënt gebruikt nog te veel **antibiotica**. De uiteindelijke doelstelling van de FOD Volksgezondheid is om tegen 2020 max. 600 antibioticavorschriften te hebben op 1000 inwoners. In 2025 nog maar 400. De Wereldgezondheidsorganisatie schat dat in Europa, in 2015, 30% meer mensen overleden zijn door een infectie die resistent was tegen antibiotica dan in 2005.²⁰

Niet-steroïdale ontstekingsremmers worden nog te vaak gebruikt in België en brengen vasculaire en gastro-intestinale risico's met zich mee. Vooral voor

personen op leeftijd. Het RIZIV stelde richtlijnen op om de risico's van niet-steroïdale ontstekingsremmers voor bejaarde mensen te beperken.²¹

Er worden in België almaar meer **psychotrope** middelen gebruikt. Meer dan 10% van de kosten van geneesmiddelen in openbare apotheken gaat naar psychotrope medicatie²². In 2013 kochten maar liefst 1,17 miljoen Belgen antidepressiva.²³

Homeopathie weegt niet op het budget van de volksgezondheid, vergroot de empowerment van de patiënt en ondersteunt de ontwikkeling van de eerstelijnszorg. Via correcte informatie en een degelijke homeopathische opleiding, is het mogelijk om het gebruik in te perken van andere geneesmiddelen, die de sociale zekerheid meer kosten en vaak meer belastend zijn ten nadele van de patiënt.

Homeopathische geneesmiddelen zijn vaak OTC-geneesmiddelen, vrij verkocht in de meeste apotheken. De homeopaat kan, dankzij het advies van de apotheker, een belangrijke preventieve rol spelen. De studie EPI3

beweest dat homeopathie de inname terugdringt van geneesmiddelen die risico's inhouden en die de staat handenvol geld kosten. Deze groots opgezette wetenschappelijke studie werd uitgevoerd in Frankrijk, en gecoördineerd door een onafhankelijk bureau, onder toezicht van een wetenschappelijk comité. Het bood de kans om de plaats van homeopathie in ons buurland te evalueren, net als haar belang voor de volksgezondheid.

De resultaten ondersteunen onze boodschap. Uit de studie blijkt dat homeopathie tot volgende effecten leidt:

-57%

57% minder antibiotica voor infecties van de bovenste luchtwegen

-46%

46% minder niet-steroïdale ontstekingsremmers voor musculoskeletale aandoeningen

-71%

71% minder psychotrope middelen bij slaapproblemen, angsten en depressie

Kernboodschap

Homeopathie biedt een mogelijke oplossing voor de Belgische uitdagingen op het vlak van volksgezondheid en van budgetten.

We willen de politiek en de overheden aanmoedigen om ook in ons land studies te verrichten. Het doel van die studies moet zijn: de effecten van homeopathie op de volksgezondheid en de toewijzing van gezondheidsbudgetten kwantificeren en objectiveren en hieromtrent een duidelijke communicatie voorzien.

Ondersteuning van de sector

De huidige beschikbare gegevens ter beschikking stellen van de beleidsmakers (en hen ondersteunen in hun acties voor het ondernemen van studies).

REFERENTIES; VOETNOTEN

1. FOD Volksgezondheid. Wet betreffende de niet-conventionele praktijken. 1999. De algemene voorwaarden die gelden voor de uitoefening van alle niet-conventionele praktijken. 2014. De regels betreffende de uitoefening van de homeopathie. 2014. <https://www.health.belgium.be/nl/gezondheid/zorgberoepen/niet-conventionele-praktijken>. Accessed April 2, 2019.
2. Wet op de geneesmiddelen Art. 2(5). 1964. http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?lan=guage=nl&la=N&cn=1964032530&table_name=wet. Accessed April 2, 2019.
3. Officieel, wettelijk en verplicht te gebruiken handboek
4. European Commission. EudraLex – Volume 4 – Good Manufacturing Practice (GMP) Guidelines. https://ec.europa.eu/health/documents/eudralex/vol-4_nl. Accessed April 3, 2019.
5. European Commission. Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council of 6 November 2001 on the Community code relating to medicinal products for human use. https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/files/eudralex/vol-1/dir_2001_83_consol_2012/dir_2001_83_cons_2012_en.pdf. Accessed April 2, 2019.
6. Zie bijvoorbeeld: Harrer B. Replication of an experiment on extremely diluted thyroxine and highland amphibians. *Homeopathy*. 2013;102:25–30.

De zeer hoge verdunningen verwijzen naar homeopathische geneesmiddelen waarvan de moedertinctuur die voor de vervaardiging werd gebruikt, werd verdund tot voorbij de grens van de constante van Avogadro (verdunning 10^{-23}). De lage en midden verdunningen verwijzen naar homeopathische geneesmiddelen waarvan de moedertinctuur onder de grens van de constante van Avogadro verdund werd. Voor meer informatie over het mechanisme van de homeopathische geneesmiddelenproductie, raadpleeg de website van het Homeopathy Research Institute: <https://www.hri-research.org/resources/>

7. Zie bijvoorbeeld:
Voor meer informatie over Homeopathische klinische studies zie de website van Homeopathic Research Institute: <https://www.hri-research.org/resources/essentialevidence/clinical-trials-overview/>.
8. Zie bijvoorbeeld :
Mathie RT, Lloyd SM, Megg LA et al. Randomised placebo-controlled trials of individualized homeopathic treatment: systematic review and meta-analysis. *Systematic Reviews*. 2014;3:142.

Aabel S, Laerum E, Dølvik S, Djupesland P. Is homeopathic 'immunotherapy' effective? A double-blind, placebo-controlled trial with the isopathic remedy *Betula 30c* for patients with birch pollen allergy. *Br Homeopath J*. 2000;89(4):161-168.
9. Camerlink I, Ellinger L, Bakker EJ, Lantinga EA. Homeopathy as replacement to antibiotics in the case of *Escherichia coli* diarrhoea in neonatal piglets. *Homeopathy*. 2010;99:57-62.

Voor meer informatie over en referenties naar belangrijk onderzoek in de homeopathie zie de website van Homeopathy Research Institute: <https://www.hri-research.org/resources/>
10. Homeopathie heeft behandelingsvoorbeelden die aan elk niveau van EBM beantwoorden.
11. World Health Organization. Legal Status of Traditional Medicine and Complementary/Alternative Medicine: A worldwide review. <http://apps.who.int/medicinedocs/pdf/h2943e/h2943e.pdf>. Accessed April 2, 2019.
12. ECHAMP. Homeopathic and Anthroposophic Medicinal Products in the EU – Sales and Demand. <https://www.echamp.eu/our-sector/market/sales/echamp-resources/echamp-brochures/homeopathic-and-anthroposophic-medicinal-products-in-the-eu-sales-and-demand.pdf>. Published November 7, 2016. Accessed April 2, 2019.

Commission of the European Communities. Homeopathic Medicinal Products Commission report to the European Parliament and Council on the Application of Directives 92/73 and 92/74.

<http://aei.pitt.edu/3520/1/3520.pdf>. Published July 14, 1997. Accessed April 4, 2019.

Voor Frankrijk en Spanje:

De cijfers zijn de resultaten van verschillende consumenten-enquêtes over homeopathie, waaronder :

Enquête van Institut A+ A, over de Gewoonte en attitudes van Spanjaarden en homeopathie uitgevoerd met een representatieve steekproef bij 378 Spanjaarden in Februari 2017.

Enquête van IPSOS uitgevoerd met een representatieve steekproef bij 2000 Fransen in 2018.

13. Deze cijfers zijn de resultaten van een consumenten-enquête :

Onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door iVOX, gevraagd door Boiron, uitgevoerd met een representatieve steekproef bij 1000 Belgen in juni 2017 per email.

14. Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidszorgberoepen. Jaarstatistieken met betrekking tot de beoefenaars van gezondheidszorgberoepen in België. 2017. http://organesdeconcertation.sante.belgique.be/sites/default/files/documents/statan_2017_nl.pdf. Accessed April 4, 2019.

Algemene Pharmaceutische Bond. <https://www.apb.be/fr/corp/sante-publique/la%20pharmacie/Pages/nombre-de-pharmacies.aspx>. Accessed April 4, 2019.

15. Deze cijfers zijn afkomstig van de Institute for Human Data Science (IQVIA) <https://www.iqvia.com/> institute en persoonlijke gesprek met de leden van de Regulatory Affairs Society for Homeopathy.

16. De cijfers zijn de resultaten van een consumenten-enquête :

BACHI-onderzoek uitgevoerd door iVOX in 2018 bij een representatieve steekproef van 2000 Belgen.

17. Grimaldi-Bensouda L, Abenhaim L3, Massol J, et al. Homeopathic medical practice for anxiety and depression in primary care: the EPI3 cohort study. BMC Complement Altern Med. 2016;16:152.

18. Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers. Ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2019. Advies over sectie 25 – FOD Volksgezondheid, veiligheid van Voedselketen en leefmilieu. (Partim : Volksgezondheid). <http://www.dekamer.be/FLWB/PDF/54/3294/54K3294O38.pdf>. Published December 12, 2018. Accessed April 4, 2019.

19. RIZIV. Begroting 2019 van de ziekteverzekering goedgekeurd door de Algemene raad van het RIZIV. <https://www.inami.fgov.be/nl/pers/Paginas/begroting-2019.aspx>. Published October 15, 2018. Accessed April 4, 2019.

20. Antibioticagebruik in België te hoog, 2017. FOD Volksgezondheid Website. <https://www.health.belgium.be/nl/news/antibioticaverbruik-belgie-nog-te-hoog>. Updated November 13, 2017. Accessed April 2, 2019.

21. RIZIV. Huidige aanbevelingen inzake het voorschrijven van geneesmiddelen in de eerste lijn. https://www.inami.fgov.be/SiteCollectionDocuments/brochure_voorschrijven_geneesmiddelen_eerste_lijn.pdf. Published June 2015. Accessed April 2, 2019.

22. Belgian Psychotropics Experts Platform BelPEP. Globale visienota en actieplan van de 3 werkgroepen. https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/visienota_nl_april_2015.pdf. Published December, 2014. Accessed April 4, 2019.

23. Maggie De Block. Aanpak van depressie: nieuwe richtlijn voor huisartsen. <https://www.deblock.belgium.be/nl/aanpak-van-depressie-nieuwe-richtlijn-voor-huisartsen> Published February 13, 2017. Accessed April 4, 2019.

